

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник відділу оперативних чергових
підполковник служби цивільного захисту

Микола Джурбій

“ ___ ” _____ 2023 року

ПЛАН-КОНСПЕКТ
проведення заняття з навчальною групою № 15
25,26,27,28 грудня 2023 року

Профільна підготовка

Відділ оперативних чергових МРЦ ШР ДСНС України

Тема: Застосування сучасних систем зв'язку в повсякденній діяльності та під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Навчальна мета: підвищення рівня знань, умінь, навичок та професійних якостей особового складу.

Час: 3 год.

Місце проведення: Робоче місце МРЦ ШР ДСНС України.

Навчально-матеріальне забезпечення: Самостійне навчання.

Нормативно-правові акти та література:

1. Кодекс цивільного захисту України, № 5403-VI від 2 жовтня 2012 року {Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 224-VII від 14.05.2013, ВВР, 2014, № 11, ст.132

№ 353-VII від 20.06.2013, ВВР, 2014, № 13, ст.221

№ 1166-VII від 27.03.2014, ВВР, 2014, № 20-21, ст.745

№ 76-VIII від 28.12.2014, ВВР, 2015, № 6, ст.40

№ 124-VIII від 15.01.2015, ВВР, 2015, № 14, ст.96

№ 766-VIII від 10.11.2015, ВВР, 2015, № 52, ст.482

№ 1404-VIII від 02.06.2016, ВВР, 2016, № 30, ст.542

№ 2020-VIII від 13.04.2017, ВВР, 2017, № 22, ст.257

№ 2581-VIII від 02.10.2018, ВВР, 2018, № 46, ст.371

№ 124-IX від 20.09.2019, ВВР, 2019, № 46, ст.295

№ 263-IX від 31.10.2019, ВВР, 2020, № 2, ст.5

№ 524-IX від 04.03.2020, ВВР, 2020, № 38, ст.279

№ 540-IX від 30.03.2020, ВВР, 2020, № 18, ст.123

№ 720-IX від 17.06.2020, ВВР, 2020, № 47, ст.408

№ 1089-IX від 16.12.2020

№ 1217-IX від 05.02.2021

№ 1259-IX від 19.02.2021 - вводить в дію з 17.06.2021

№ 1686-IX від 15.07.2021, ВВР, 2021, № 42, ст.343

№ 1882-IX від 16.11.2021

№ 2081-IX від 17.02.2022

№ 2132-IX від 15.03.2022

№ 2228-IX від 21.04.2022

№ 2379-IX від 08.07.2022

№ 2394-IX від 09.07.2022

№ 2486-IX від 29.07.2022

№ 2573-IX від 06.09.2022

№ 2653-IX від 06.10.2022

№ 2655-IX від 06.10.2022

№ 2750-IX від 16.11.2022

№ 2849-IX від 13.12.2022

№ 3379-IX від 06.09.2023 } .

2. Тимчасова настанова із організації зв'язку, оповіщення та інформатизації в ДСНС України

3. Постанова КМ України від 27 вересня 2017 року № 733. «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту» {Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

№ 718 від 22.07.2020

№ 214 від 17.03.2021

№ 456 від 23.02.2022

№ 1205 від 21.10.2022 }.

Порядок проведення заняття:

1. Організаційні заходи – 5 хв.: перевірка присутніх; оголошення теми і мети заняття.
2. Контроль знань – 5 хв.: перевірка засвоєння раніше пройденого матеріалу.
3. Викладення матеріалу теми – 115 хв.

Питання та їх короткий зміст	Методичні вказівки
<p>ВСТУП Одним із головних задач держави та єдиної державної системи цивільного захисту є оповіщення та інформування населення про загрозу виникнення надзвичайної ситуації. Актуальність цього заняття полягає у тому, що застосування системи оповіщення та зв'язку при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій є запорукою зниження негативних факторів НС для організації та забезпечення життя та здоров'я населення, що знаходяться в зоні НС. Для прикладу необхідно розглянути надзвичайну ситуацію щодо проведення оповіщення населення Балаклі Харківської області у 2016 року для здійснення евакуації. Через 10 хвилин після вибухів на складах боєприпасів було проведено оповіщення та усе населення цього населеного пункту було евакуйовано (показати відео ролик про проведення оповіщення та евакуацію). Необхідно звернути увагу на надзвичайну ситуацію, що сталася при загоранні бази зберігання нафтопродуктів фірми БРСМ м. Глеваха. При ліквідації наслідків НС не своєчасно проведено оповіщення населення що знаходились в зоні надзвичайної ситуації і це провело до вплив негативних факторів на здоров'я мешканців цієї зони.</p> <p>1. Організація оповіщення та інформування. Перш ніж приступити до відпрацювання першого навчального питання необхідно уточнити терміни що використовуються, а саме (Кодекс ЦЗ України): оповіщення - доведення сигналів і повідомлень органів управління ЦЗ про загрозу та виникнення НС, аварій, катастроф, епідемій, пожеж тощо до центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій та населення; система оповіщення - комплекс організаційно-технічних заходів, апаратури і технічних засобів оповіщення, апаратури, засобів та каналів зв'язку, призначених для своєчасного доведення сигналів та інформації про виникнення НС до центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій та населення. Оповіщення про загрозу або виникнення НС (Стаття 30) 1. Оповіщення про загрозу або виникнення НС полягає у своєчасному доведенні такої інформації до органів управління ЦЗ, сил ЦЗ, суб'єктів господарювання та населення. 2. Оповіщення про загрозу або виникнення НС забезпечується шляхом: 1) функціонування загальнодержавної, територіальних, місцевих автоматизованих систем централізованого оповіщення</p>	<p>Текст виділений курсивом дати під запис</p>

про загрозу або виникнення НС, спеціальних, локальних та об'єктових систем оповіщення; 2) централізованого використання телекомунікаційних мереж загального користування, у тому числі мобільного (рухомого) зв'язку, відомчих телекомунікаційних мереж і телекомунікаційних мереж суб'єктів господарювання в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, а також мереж загальнонаціонального, регіонального та місцевого радіомовлення і телебачення та інших технічних засобів передавання (відображення) інформації; 3) автоматизації процесу передачі сигналів і повідомлень про загрозу або виникнення НС; 4) функціонування на об'єктах підвищеної небезпеки автоматизованих систем раннього виявлення НС та оповіщення; 5) організаційно-технічної інтеграції різних систем централізованого оповіщення про загрозу або виникнення НС та автоматизованих систем раннього виявлення НС та оповіщення; 6) функціонування в населених пунктах, а також місцях масового перебування людей сигнально-гучномовних пристроїв та електронних інформаційних табло для передачі інформації з питань ЦЗ.

3. Встановлення сигнально-гучномовних пристроїв та електронних інформаційних табло покладається на органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання. Місця встановлення сигнально-гучномовних пристроїв та електронних інформаційних табло визначаються органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання.

4. Оператори та провайдери телекомунікації, телерадіоорганізації зобов'язані забезпечити підключення технічних засобів мовлення до автоматизованих систем централізованого оповіщення з установами спеціального обладнання для автоматизованої передачі сигналів та повідомлень про загрозу або виникнення НС.

5. Порядок організації оповіщення про загрозу або виникнення НС та організації зв'язку у сфері ЦЗ визначається положенням, яке затверджується Кабінетом Міністрів України.

Інформування у сфері ЦЗ (Стаття 31)

1. Інформацію з питань ЦЗ становлять відомості про НС, що прогножуються або виникли, з визначенням їх класифікації, меж поширення і наслідків, а також про способи та методи захисту від них.

2. Органи управління ЦЗ зобов'язані надавати населенню через засоби масової інформації оперативну та достовірну інформацію, зазначену в частині першій цієї статті, а також про свою діяльність з питань ЦЗ, у тому числі в доступній для осіб з вадами зору та слуху формі.

3. Керівники суб'єктів господарювання, що експлуатують потенційно небезпечні об'єкти та об'єкти підвищеної небезпеки, зобов'язані систематично та оперативно оприлюднювати інформацію про такі об'єкти в офіційних друкованих виданнях, на офіційних веб-сайтах, інформаційних стендах та в будь-який інший прийнятний спосіб.

4. Інформація має містити дані про суб'єкт, який її надає, та сферу

його діяльності, про природу можливого ризику під час аварій, включаючи вплив на людей та навколишнє природне середовище, про спосіб інформування населення у разі загрози або виникнення аварії та поведінку, якої слід дотримуватися.

5. Оприлюднення інформації про наслідки ЦЗ здійснюється відповідно до законодавства про інформацію. Удосконалення системи оповіщення та інформування населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій Існуюча в Україні система оповіщення та інформування населення була впроваджена ще за радянських часів. Апаратура оповіщення, що використовується в діючих системах централізованого оповіщення, вичерпала ресурс експлуатації, застаріла і знята з виробництва. Ремонтні комплекти використано повністю. Через надмірні строки експлуатації збільшується кількість технічних несправностей. Мережа оповіщення за допомогою проводового радіомовлення фактично знищена. Кількість радіоточок проводового мовлення скорочується кожен рік. До системи оповіщення не залучено операторів телерадіокомпаній, Інтернет-провайдерів, мобільних операторів. Такий стан справ не дозволяє здійснювати ефективно оповіщення населення про надзвичайні ситуації соціального, воєнного, техногенного та природного характеру. В ДСНС проведено узгоджувальну нараду з питань розробки технічних вимог до Типового комплексу територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення населення. Після опрацювання зауважень та пропозицій центральних, місцевих органів виконавчої влади зазначений проект буде затверджено встановленим порядком. Побудова сучасної автоматизованої системи централізованого оповіщення дозволить: забезпечити своєчасне оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій (50% населення – у термін не більш ніж 3 хв.) та 97% населення – у термін не більше ніж 5 хвилин. Зазначені показники відповідають Європейському стандарту ETSI 102182; залучити операторів телекомунікацій, телерадіоорганізації, Інтернетпровайдерів, операторів рухомого (мобільного) зв'язку до оповіщення населення; здійснити інтеграцію автоматизованих систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення до територіальних систем централізованого оповіщення. В Постанові Кабінету Міністрів України від 27.09.2017 р. № 733 "Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту". Це Положення визначає порядок організації оповіщення органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, органів управління і сил цивільного захисту та населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, їх подальшого інформування з метою вжиття заходів безпеки,

забезпечення зв'язком органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків, а також забезпечення функціонування апаратури і технічних засобів оповіщення та технічних засобів телекомунікацій. Дія цього Положення поширюється на центральні і місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, операторів телекомунікацій, телерадіокомпанії, а також підприємства, установи, організації незалежно від форми власності і господарювання. Оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій організовується з урахуванням структури державного управління в Україні, максимально прогнозованого характеру і рівня надзвичайних ситуацій. Оповіщення може здійснюватися як централізовано, так і децентралізовано. За рівнями системи оповіщення поділяються на загальнодержавну автоматизовану систему централізованого оповіщення, територіальні автоматизовані системи централізованого оповіщення, місцеві автоматизовані системи централізованого оповіщення, а також спеціальні, локальні та об'єктові системи оповіщення. Методичне керівництво щодо створення та функціонування систем оповіщення всіх рівнів здійснюється ДСНС. Інформування населення у сфері цивільного захисту - доведення органами управління цивільного захисту через засоби масової інформації, телерадіомережі відомостей про надзвичайні ситуації, що прогнозуються або виникли, з визначенням їх класифікації, меж поширення і наслідків, про способи та методи захисту від них, а також про свою діяльність з питань цивільного захисту, в тому числі з урахуванням особливостей оповіщення осіб з фізичними, психічними, інтелектуальними та сенсорними порушеннями Організація оповіщення та інформування включає: оповіщення керівного складу центральних і місцевих органів виконавчої влади та відповідних органів ЦЗ та НС, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, населення про загрозу і виникнення надзвичайних ситуацій природного, техногенного та воєнного характеру у мирний час, в особливий період і у воєнний час та постійного інформування їх про обстановку в зоні можливого ураження з метою вжиття ефективних заходів захисту населення, промислових і сільськогосподарських об'єктів від наслідків надзвичайних ситуацій; забезпечення зв'язку для центральних і місцевих органів виконавчої влади, членів комісій з надзвичайних ситуацій на території, де виникла надзвичайна ситуація, сил ЦЗ, а також зв'язку для зарубіжних формувань та організацій (агентств) з країнами, які беруть участь у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій; забезпечення зв'язку взаємодії між виконавцями рятувальних та інших невідкладних робіт та

відповідними органами управління; забезпечення можливості приймання передач радіомовлення для населення, яке постраждало від наслідків надзвичайної ситуації, в місцях його тимчасового проживання; проведення експлуатаційно-технічного обслуговування апаратури і технічних засобів оповіщення та зв'язку ЦЗ. Сигнали оповіщення ЦЗ, повідомлення про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій, інформація про дії в умовах надзвичайної ситуації доводяться до працівників підприємств, установ, організацій, населення всіма наявними засобами зв'язку, мовлення, оповіщення. Підприємства електрозв'язку забезпечують на договірних умовах експлуатаційно-технічне обслуговування апаратури і технічних засобів оповіщення та зв'язку ЦЗ, що належить до сфери управління центральних та місцевих органів виконавчої влади, знаходяться в пунктах управління, на підприємствах, в установах і організаціях. 2. Дії органів управління при проведенні оповіщення та інформування. Відпрацювання документів із здійснення оповіщення. Організація оповіщення Система оповіщення ЦЗ організовується з урахуванням структури державного управління, характеру і рівня надзвичайних ситуацій, наявності і місця розташування сил, які можуть залучатися до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Оповіщення організовується відповідним органом ЦЗ та НС за схемою, яка затверджується начальником цивільного захисту відповідного рівня. За рівнями системи оповіщення поділяються на загальнодержавну автоматизовану систему централізованого оповіщення, територіальні автоматизовані системи централізованого оповіщення, місцеві автоматизовані системи централізованого оповіщення, а також спеціальні, локальні та об'єктові системи оповіщення. Методичне керівництво щодо створення та функціонування систем оповіщення всіх рівнів здійснюється ДСНС. Загальнодержавна автоматизована система централізованого оповіщення функціонує на загальнодержавному рівні для оповіщення в автоматизованому режимі центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів управління ДСНС та забезпечує доведення сигналів про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій загальнодержавного рівня та інформації з питань цивільного захисту. Оповіщення та інформування центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів управління ДСНС про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій здійснюється ДСНС через відповідну оперативночергову службу з використанням загальнодержавної автоматизованої системи централізованого оповіщення та системи автоматизованого виклику. Утримання, реконструкція та підтримання у постійній готовності до використання за призначенням загальнодержавної автоматизованої системи централізованого оповіщення

здійснюється ДСНС. Територіальні автоматизовані системи централізованого оповіщення функціонують в Автономній Республіці Крим, областях, мм. Києві та Севастополі для забезпечення прийому сигналів та інформації від загальнодержавної автоматизованої системи централізованого оповіщення, оповіщення осіб керівного складу місцевих органів виконавчої влади, а також органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, органів управління та сил цивільного захисту і населення через місцеві автоматизовані системи централізованого оповіщення та інші системи оповіщення у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій. Реконструкція територіальних автоматизованих систем централізованого оповіщення здійснюється відповідно до законодавства на підставі рішень місцевих органів виконавчої влади та за погодженням з ДСНС. Утримання, реконструкція та забезпечення постійної готовності до дій за призначенням територіальних автоматизованих систем централізованого оповіщення здійснюються місцевими органами виконавчої влади. Територіальні автоматизовані системи централізованого оповіщення передбачають взаємодію із загальнодержавною автоматизованою системою централізованого оповіщення, а також місцевими автоматизованими системами централізованого оповіщення, локальними, спеціальними і об'єктовими системами оповіщення та забезпечують централізоване (повне або вибіркове) включення відповідних місцевих автоматизованих систем централізованого оповіщення. Місцеві автоматизовані системи централізованого оповіщення функціонують у районах, містах обласного значення та інших відповідних адміністративно-територіальних одиницях (у тому числі об'єднаних територіальних громадах) для забезпечення прийому сигналів і повідомлень від відповідної територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення та здійснення оповіщення відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, де функціонують спеціальні, локальні або об'єктові системи оповіщення, установ, організацій, місць масового перебування людей, сил цивільного захисту та населення у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій. Проектування та реконструкція місцевих автоматизованих систем централізованого оповіщення здійснюються згідно із законодавством на підставі рішень місцевих органів виконавчої влади (органів місцевого самоврядування) за погодженням з територіальним органом ДСНС. Утримання, реконструкція та забезпечення постійної готовності до дій за призначенням місцевих автоматизованих систем централізованого оповіщення здійснюються місцевими органами виконавчої влади (органами місцевого

самоврядування). Місцеві автоматизовані системи централізованого оповіщення передбачають взаємодію з відповідною територіальною автоматизованою системою централізованого оповіщення та відповідними локальними, спеціальними і об'єктовими системами оповіщення. Місцеві органи виконавчої влади (органи місцевого самоврядування) використовують системи автоматизованого виклику для інформування (виклику) осіб керівного складу, координаційних органів територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту, аварійнорятувальних служб. Системи автоматизованого виклику забезпечують передачу необхідної інформації (мовних або текстових повідомлень). Спеціальні системи оповіщення створюються і функціонують: на атомних електростанціях; на гідротехнічних спорудах Дніпровського та Дністровського каскадів та в зонах їх можливого катастрофічного затоплення; на магістральних продуктопроводах. Спеціальні системи оповіщення передбачають взаємодію з відповідними територіальними та місцевими автоматизованими системами централізованого оповіщення. Проектування, створення (реконструкція) та забезпечення функціонування спеціальної системи оповіщення здійснюються на підставі рішення керівника об'єкта з її обов'язковою інтеграцією до відповідних територіальних та місцевих автоматизованих систем централізованого оповіщення. На атомних електростанціях спеціальні системи оповіщення повинні забезпечувати: передачу сигналу —Увага всім!; передачу повідомлень на території атомної електростанції та її промислової зони; оповіщення міста — супутника атомної електростанції; оповіщення відповідних оперативно-чергових (чергових) служб місцевих органів виконавчої влади (органів місцевого самоврядування), територіальних органів ДСНС та Національної поліції. Обладнання робочого місця начальника зміни атомної електростанції повинно забезпечувати: оперативне включення засобів оповіщення і передачу підготовленого усного повідомлення для населення через радіотрансляційні вузли станції і міста - супутника атомної електростанції на гучномовні пристрої; інформування керівного складу станції телефонами, підключеними до системи автоматизованого виклику; інформування Держатомрегулювання; інформування оперативно-чергових (чергових) служб місцевих органів виконавчої влади (органів місцевого самоврядування), оперативнодиспетчерських служб територіальних органів ДСНС та Національної поліції, диспетчерських служб державного підприємства —НЕК —Укренерго та Міненергуюгільля. На гідротехнічних спорудах Дніпровського та Дністровського каскадів та в зонах їх можливого катастрофічного затоплення спеціальні системи

оповіщення повинні забезпечувати: передачу сигналу —Увага всім!; передачу повідомлень на території гідроелектростанції та її промислової зони; оповіщення начальників змін (чергових диспетчерів) гідроспоруд каскаду гідроелектростанцій, диспетчерських служб державного підприємства —НЕК —Укренерго та Міненерговугілля, оперативно-чергових (чергових) служб місцевих органів виконавчої влади (органів місцевого самоврядування), територіальних органів ДСНС та Національної поліції. Обладнання робочого місця начальника зміни (чергового диспетчера) повинно забезпечувати: оперативне включення засобів оповіщення і передачі підготовленого повідомлення для осіб, які перебувають на гідроспоруді та в промисловій зоні, через власні радіотрансляційні вузли на гучномовні пристрої та засоби відеовідтворення; інформування керівного складу гідроелектростанції телефонами, підключеними до системи автоматизованого виклику; інформування оперативно-чергових (чергових) служб місцевих органів виконавчої влади (органів місцевого самоврядування), диспетчерських служб державного підприємства —НЕК —Укренерго та Міненерговугілля, оперативно-диспетчерських служб територіальних органів ДСНС та Національної поліції про виникнення надзвичайних ситуацій в зоні можливого катастрофічного затоплення внаслідок виникнення надзвичайної ситуації на гідроспорудах. Локальні системи оповіщення функціонують на об'єктах підвищеної небезпеки, зона ураження від яких у разі виникнення на них надзвичайної ситуації досягає заселених територій або інших підприємств, установ і організацій. Локальні системи оповіщення забезпечують оповіщення і подальше інформування про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій: керівника та працівників об'єкта підвищеної небезпеки, інших підприємств, установ, організацій та населення, які перебувають у зоні можливого ураження; чергових аварійно-рятувальних служб. Проектування, створення (реконструкція) та забезпечення функціонування локальної системи оповіщення здійснюється на підставі рішення керівника об'єкта з її обов'язковою інтеграцією до відповідної місцевої та територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення. До складу локальних систем оповіщення входять пристрої для звуко- і відеовідтворення інформації та інші технічні засоби, у тому числі абонентські радіоточки, вуличні гучномовні пристрої (сигнально-гучномовні пристрої), пристрої для запуску електросирен і електросирени, системи автоматизованого виклику та інші технічні засоби. Об'єктові системи оповіщення створюються і функціонують на об'єктах підвищеної небезпеки, об'єктах з масовим перебуванням людей, в інтернатних закладах (для дітей, осіб з фізичними,

психічними, інтелектуальними та сенсорними порушеннями, осіб похилого віку), закладах охорони здоров'я, які мають ліжковий фонд, пенітенціарних установах, на підприємствах, в установах і організаціях УТОСу та УТОГу, на інших підприємствах, в установах і організаціях, що надають послуги особам з інвалідністю та маломобільним групам населення, визначених місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, або за місцем роботи зазначених осіб, на промислових підприємствах, вузлових залізничних станціях, у шахтах, місцях збереження небезпечних речовин, на яких зона можливого ураження у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій не поширюється за їх територію. Об'єктові системи оповіщення забезпечують оповіщення керівників та інших працівників об'єкта, осіб, які постійно або тимчасово перебувають на території об'єкта або в його охоронних зонах, про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій. Проектування, створення (реконструкція) та забезпечення функціонування об'єктової системи оповіщення здійснюється на підставі рішення керівника об'єкта з її обов'язковою інтеграцією до відповідної місцевої та територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення. До складу об'єктової системи оповіщення входять спеціалізовані технічні засоби попередження та інформування населення в місцях масового перебування людей та інші технічні засоби оповіщення. Між об'єктами, де функціонують спеціальні, локальні та об'єктові системи оповіщення, та оперативно-черговою (черговою) службою місцевих органів виконавчої влади (органів місцевого самоврядування) керівником об'єкта організується безпосередній телефонний зв'язок. Доведення сигналів, повідомлень про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій до населення, а також інформування здійснюється: через ПАТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України», державні і публічні телерадіокомпанії, комунальні, громадські та інші телерадіоорганізації незалежно від форми власності з використанням їх телемереж та мереж ефірного радіомовлення (із супроводженням інформації жестовою мовою та/або субтитруванням, якщо вона є голосовою, і аудіокоментуванням, якщо вона є візуальною); через операторів телекомунікацій із залученням телекомунікаційних мереж загального користування (телефонний зв'язок, текстові повідомлення); через Інтернет-ресурси (сайти, соціальні мережі). Для передачі сигналів та повідомлень оповіщення використовуються сигнально-гучномовні пристрої, у тому числі встановлені на транспортних засобах, що залучаються для оповіщення, електронні інформаційні табло, електросирени та інші технічні засоби. Під

час оповіщення населення необхідно передбачати обов'язкове доведення сигналів і повідомлень до осіб з фізичними, психічними, інтелектуальними та сенсорними порушеннями, керівників підприємств, установ і організацій УТОСу та УТОГу, інших підприємств, установ і організацій, що надають послуги особам з інвалідністю та маломобільним групам населення, визначених місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, або за місцем роботи зазначених осіб (у доступній для них формі), керівників інтернатних закладів, закладів охорони здоров'я, які мають ліжковий фонд, пенітенціарних установ. Для привернення уваги перед доведенням інформації до населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації передається попереджувальний сигнал — Увага всім!, а саме: уривчасте звучання електросирен, часті гудки транспорту, зокрема у запису мережами радіомовлення та через вуличні гучномовні пристрої. Тривалість звучання попереджувального сигналу становить три - п'ять хвилин. Після попереджувального сигналу здійснюється трансляція телерадіомережами відповідних повідомлень про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації із супроводженням інформації жестовою мовою та/або субтитруванням, якщо вона є голосовою, і аудіокоментуванням, якщо вона є візуальною. Повідомлення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій готуються ДСНС, місцевими органами виконавчої влади (органами місцевого самоврядування), керівниками підприємств, установ і організацій, де створено систему оповіщення, державною мовою. Зазначені повідомлення повинні містити інформацію про характер та місце загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації, можливу зону надзвичайної ситуації, заходи безпеки. Тексти повідомлень записуються на окремих електронних або оптичних носіях інформації та дублюються в паперовому вигляді. Тривалість звучання повідомлень, що передаються технічними засобами мовлення, повинна становити не менше п'яти хвилин, у разі потреби вони повторюються через кожні 10-15 хвилин. Пакети з паролями і відгукками для інформування населення через телерадіомережі зберігаються в оперативно-чергових службах на пунктах управління Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, чергових службах органів місцевого самоврядування, інших чергових (диспетчерських) службах, що організують оповіщення, а також радіотрансляційних вузлах операторів телекомунікацій і апаратних телерадіоорганізацій незалежно від форми власності, що залучаються до оповіщення. Пакети з паролями і відгукками для запуску систем автоматизованого виклику або електросирен зберігаються в

оперативно-чергових службах на пунктах управління Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, чергових службах органів місцевого самоврядування, інших чергових (диспетчерських) службах, що організують оповіщення, а також центрах управління мережами операторів телекомунікацій, які здійснюють оповіщення. Електронні, оптичні носії інформації та друковані тексти повідомлень про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій зберігаються в запечатаних пронумерованих контейнерах (тубусах). Перший комплект носіїв інформації та друкованих текстів повідомлень, що передаються автоматизованими системами централізованого оповіщення, зберігається в оперативно-чергових службах на пунктах управління Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, чергових службах органів місцевого самоврядування, другий комплект — на радіотрансляційних вузлах і в апаратних телерадіоорганізацій незалежно від форми власності, інших чергових (диспетчерських) службах, залучених до оповіщення (на робочих місцях чергових (диспетчерів) об'єктів підвищеної небезпеки, підприємств, установ, організацій, закладів охорони здоров'я, навчальних закладів, торговельно-розважальних комплексів тощо). Телерадіоорганізації незалежно від форми власності та радіотрансляційні вузли операторів телекомунікацій оприлюднюють повідомлення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, а також іншу інформацію з питань цивільного захисту (відомості про надзвичайні ситуації, що прогнозуються або виникли, межі їх поширення і наслідки, а також способи та методи захисту від них) на безоплатній основі. Переривання трансляції програм мовлення для оповіщення населення здійснюється в автоматичному режимі за допомогою спеціальних технічних засобів, встановлених в апаратних телерадіоорганізацій та на пунктах управління Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій (в чергових службах органів місцевого самоврядування). У разі неможливості переривання трансляції програм мовлення з пунктів управління Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій (чергових служб органів місцевого самоврядування) оповіщення населення здійснюється безпосередньо з радіотрансляційних вузлів, апаратних телерадіоорганізацій відповідно до спільних інструкцій, які розробляються місцевими органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування за участю телерадіоорганізацій. Посадові особи органів виконавчої влади (органів місцевого самоврядування), підприємств, установ,

організацій, до компетенції яких належать питання організації оповіщення і зв'язку під час загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації, забезпечують: готовність систем оповіщення до дій за призначенням; створення необхідного резерву апаратури і технічних засобів, запасних частин; опечатування блоків, лічильників, панелей та органів управління апаратури і технічних засобів для запобігання доступу до них з метою несанкціонованого запуску або відключення систем оповіщення; закладення (вилучення) пакетів з паролями і відгукками для запуску електросирен, апаратури автоматизованого виклику та доведення повідомлень про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій до населення через радіотрансляційні вузли та апаратні телерадіокомпанії, а також пакетів з текстами зазначених повідомлень (на електронних, оптичних носіях інформації або в паперовому вигляді). Керівники органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності, власники об'єктів з масовим перебуванням людей зобов'язані встановлювати у населених пунктах, на підприємствах, в установах і організаціях, у місцях масового перебування людей сигнально-гучномовні пристрої, електронні інформаційні табло, а також у службових і виробничих приміщеннях (у тому числі в навчальних та інтернатних закладах, закладах охорони здоров'я, пенітенціарних установах, на підприємствах, в установах і організаціях, що надають послуги особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам населення, або за місцем роботи зазначених осіб) - радіотрансляційні точки для передачі інформації з питань цивільного захисту. Забороняється підприємствам, установам і організаціям незалежно від форми власності, власникам об'єктів з масовим перебуванням людей відключати канали та лінії електрозв'язку, що задіяні системами оповіщення, здійснювати демонтаж сигнально-гучномовних пристроїв (у тому числі радіотрансляційних точок), електросирен, електронних інформаційних табло, технічних засобів та апаратури оповіщення без погодження з відповідним місцевим органом виконавчої влади (органом місцевого самоврядування). У разі реорганізації, зміни форми власності або власників підприємств, установ і організацій передача апаратури та технічних засобів оповіщення узгоджується з місцевим органом виконавчої влади (органом місцевого самоврядування) з обов'язковим наданням акта приймання-передачі та акта, що підтверджує їх технічну готовність до використання. Порядок оповіщення у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації Рішення про оповіщення у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації приймають такі посадові особи: на загальнодержавному рівні - Прем'єр-міністр України за

пропозиціями центральних органів виконавчої влади; на територіальному рівні - Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голови обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій; на місцевому рівні - голови місцевих держадміністрацій або органів місцевого самоврядування; на об'єктовому рівні - керівники об'єктів. Оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій здійснюється: на загальнодержавному рівні - оперативно-черговою службою на пункті управління ДСНС; на територіальному рівні - оперативно-черговими службами на пунктах управління Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій; на місцевому рівні - черговими службами місцевих органів виконавчої влади (органів місцевого самоврядування); на об'єктовому рівні - диспетчерськими (черговими) службами об'єктів, на яких створено спеціальні, локальні та об'єктові системи оповіщення. Рішення про оповіщення у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації приймається на підставі: повідомлення про фактичну обстановку, що склалася у зоні можливого виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій; результатів аналізу прогнозованих даних, стану небезпеки природнотехногенного характеру у регіоні, що вимагають негайного проведення заходів для захисту населення і територій; пропозицій органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування та керівників об'єктів, на території яких існує загроза виникнення або виникла надзвичайна ситуація. Оперативно-чергова служба на пункті управління ДСНС, що здійснює оповіщення у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації на загальнодержавному рівні, після отримання інформації про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації інформує про це Голову ДСНС та за його командою здійснює запуск загальнодержавної автоматизованої системи централізованого оповіщення. Оперативно-чергова (чергова) служба, що здійснює оповіщення у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації на територіальному (місцевому) рівні, після отримання інформації про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації інформує про це керівника місцевого органу виконавчої влади (органу місцевого самоврядування). Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голови обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій (місцевих держадміністрацій або органів місцевого самоврядування) приймають рішення про здійснення оповіщення місцевих органів виконавчої влади (органів місцевого самоврядування), підприємств, установ, організацій, органів управління та сил

цивільного захисту і населення та дають завдання відповідній оперативно-черговій (черговій) службі щодо запуску територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення (місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення), а також системи автоматизованого виклику для інформування осіб керівного складу, координаційних органів територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту та її ланок, аварійно-рятувальних служб. Оперативно-чергова (чергова) служба доповідає про результати оповіщення на підставі підтверджень про отримання сигналів оповіщення від чергових служб місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також на підставі інформації про спрацювання апаратури оповіщення. Організація зв'язку у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій Для управління суб'єктами забезпечення цивільного захисту у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій використовуються ресурси телекомунікаційних мереж загального користування, державної системи урядового зв'язку та Національної системи конфіденційного зв'язку. Доставка сигналів оповіщення та інформації з питань цивільного захисту та надання телекомунікаційних послуг під час загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації забезпечуються шляхом здійснення таких організаційно-технічних заходів: утворення ДСНС разом з Адміністрацією Держспецзв'язку та Держкомтелерадіо галузевої спеціалізованої служби зв'язку та оповіщення; організація доставки термінової поштової кореспонденції, розроблення запасних маршрутів доставки поштової кореспонденції; використання можливостей рухомого (мобільного) та супутникового зв'язку; забезпечення резервних джерел енергопостачання для апаратури і технічних засобів оповіщення та технічних засобів телекомунікацій. Оператори телекомунікацій в умовах надзвичайних ситуацій забезпечують зв'язок у порядку, передбаченому Законом України —Про телекомунікації». У разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій телекомунікаційні послуги надаються відповідно до законодавства. Керівник спеціалізованої служби оповіщення та зв'язку суб'єкту господарювання: Керівник служби оповіщення та зв'язку призначається наказом керівника цивільного захисту об'єкта із числа керівного складу служби зв'язку. Він відповідає за стійкий зв'язок на об'єкті та за забезпечення його з зовнішніми абонентами, службами оповіщення та зв'язку району і міста. Керівник служби оповіщення та зв'язку підпорядковується курівнику ЦЗ об'єкта і його заступнику і відповідає за укомплектування особовим складом, засобами захисту і спеціальним майном, спеціальну підготовку та готовність формувань служби зв'язку. Основні

завдання, що покладаються на службу оповіщення та зв'язку: оповіщення персоналу і формувань об'єкта за сигналами ЦЗ; своєчасне доведення сигналів, команд і розпоряджень до керівників, командно-керівного складу і формувань ЦЗ; забезпечення стійкої роботи засобів оповіщення та інформування за умов НС мирного та особливого періоду; організація зв'язку і управління у ході рятувальних, аварійнорятувальних і інших невідкладних робіт; створення резервів сил та засобів зв'язку для розгортання за необхідністю додаткових каналів та ліній зв'язку. Функціональні обов'язки керівника спеціалізованої служби оповіщення та зв'язку об'єктів: У режимі повсякденної діяльності: Керівник служби оповіщення та зв'язку бере участь у підготовці Плану дій по попередженню, ліквідації НС та Плану ЦЗ; відповідає за підготовку плану робіт служби оповіщення та зв'язку щодо забезпеченню заходів ЦЗ об'єкта; розробляє позивні, кодові таблиці оповіщення і зв'язку; керує комплектацією формувань служби оповіщення та зв'язку необхідним майном та технікою; проводить спеціальну підготовку особового складу служби оповіщення і зв'язку; підтримувати у стані постійної готовності до застосування спецтехніки і майна. У режимі підвищеної готовності: прибути до керівника ЦЗ об'єкта, усвідомити обстановку, що склалася, і поставлені завдання; привести у відповідний ступень готовності формування служби оповіщення та зв'язку; забезпечити оснащення формувань необхідним майном, засобами захисту та технікою; керувати проведенням робіт на об'єктах підприємств щодо підвищення стійкості функціонування системи оповіщення та зв'язку; організувати взаємодію з вищими територіальними та місцевими органами ЦЗ, евакуаційними комісіями, розгорнути пости радіаційного і хімічного спостереження та організувати отримання даних щодо температури повітря і ґрунту, напрямку і швидкості повітря у приземному шарі на території об'єкта; контролювати видачу засобів індивідуального захисту робочим та службовцям підприємства; підготувати пропозиції керівнику ЦЗ об'єкта щодо застосування сил та засобів служби РХЗ для ліквідації наслідків можливої НС. У режимі НС: прибути на пункт управління, отримати завдання у керівника ЦЗ об'єкта; організувати збір, узагальнення та аналіз даних про обстановку, що склалася після виникнення НС; сумісно з рахунково-аналітичною групою (при наявності) оцінити радіаційну і хімічну обстановку та підготувати пропозиції керівнику ЦЗ об'єкта щодо введення режиму радіаційного захисту; організувати РХ контроль силами служби РХЗ; підготувати пропозиції керівнику ЦЗ об'єкта щодо проведення санітарної і спеціальної обробки; підготувати дані про обстановку згідно таблицю термінових донесень та представити їх у встановлений термін часу голові комісії ТЕБ та

НС об'єкта. У особливий період: організувати видачу засобів індивідуального захисту особовому складу формувань ЦЗ, робочим та службовцям об'єкта; організувати контроль за приведенням у готовність служби РХЗ, об'єктових хімічної і радіометричної лабораторій прилади РХР формуванням ЦЗ і організувати РХ спостереження і дозиметричний контроль на території об'єкта силами служби РХЗ; підготувати і відправити представників служби РХЗ у складі оперативної групи об'єкта у заміську зону; отримати недоотримане майно РХЗ, створити рухомі резерви ЗІЗ, приладів РХР і контролю опромінення, а також засобів знезаражування. У разі отримання (наказу) розпорядження на евакуацію: довести до підлеглих порядок евакуації особового складу і майна служби оповіщення та зв'язку; забезпечити зв'язок голови евакокомісії, як у районах розташування збірних евакопунктів, так і на маршрутах евакуації і в районі зосередження у заміській (безпечній) зоні Керівник групи зв'язку і оповіщення евакокомісії призначається наказом керівника цивільного захисту об'єкта із числа особового складу служби зв'язку. Він відповідає за стійкий зв'язок евакокомісії з керівниками ЗЕП, пунктами (станціями) посадки, вихідним пунктом пішохідної евакуації, евакуаційною комісією району і оперативною групою об'єкта, що працює у районі нового місця розташування об'єкта. Він підпорядковується голові евакокомісії об'єкта. Керівник групи оповіщення та зв'язку зобов'язаний: а) під час повсякденної діяльності: вивчити і знати керівні документи з евакуації, систему організації зв'язку на об'єкті і в районі його розташування; знати особовий склад групи та порядок його виклику і збору; брати участь у розробленні схеми оповіщення та зв'язку евакуаційної комісії, систематично її уточнювати та коригувати; підтримувати у постійній готовності технічні засоби зв'язку і навчати особовий склад групи користуванню ними; брати участь у навчаннях і об'єктових тренуваннях, на яких практично відпрацьовувати завдання з оповіщення та зв'язку; у разі виходу з ладу технічних засобів зв'язку здійснювати заходи щодо здійснення оповіщення та зв'язку за допомогою резервних (рухомих) засобів та посильних; б) з отриманням розпорядження на проведення евакуації: за сигналом —Оголошено збір! негайно з'явитися на місце збору (роботи) евакокомісії; перевірити збір групи, отримати завдання у голови евакокомісії і поставити завдання особовому складу групи; отримати на групу засоби індивідуального захисту; перевірити і підготувати систему зв'язку для управління евакуаційними заходами; забезпечити постійну готовність технічних засобів оповіщення та зв'язку; здійснювати заходи щодо негайного відновлення несправних засобів зв'язку і використанню резервних (рухомих) засобів. Керівник служби ЦЗ

як керівник ліквідації аварії на мережах місцевого телефонного зв'язку: - організовує зв'язок з місця виникнення надзвичайної ситуації з службами ЦЗ, підприємствами, установами та організаціями, від яких виділяються сили і засоби для проведення робіт з пошуку і рятування, а також евакуації населення та забезпечення дій формувань ЦЗ. - організовує автономний зв'язок для евакоорганів, забезпечує голові евакокомісії прямі зв'язки з підпорядкованими евакоорганами. - забезпечує зв'язок між пунктом управління цивільного захисту, службами ЦЗ міста, підприємствами, установами, організаціями та військовими підрозділами, які задіяні до ліквідації наслідків НС. У режимі повсякденної діяльності: здійснення заходів, визначених для режиму повсякденної діяльності; ведення спостереження і забезпечення нормальної роботи постійнодіючих систем оповіщення та зв'язку; розроблення і виконання цільових і науково-технічних програм і заходів щодо запобігання надзвичайним ситуаціям, забезпечення заходів, спрямованих на зменшення матеріальних втрат при виникненні надзвичайних ситуацій; вдосконалення процесу підготовки персоналу уповноважених органів з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення, підпорядкованих їм сил; організація навчання персоналу щодо методів користування засобами захисту, та правильної дії у цих ситуаціях; оцінка загрози виникнення надзвичайної ситуації та можливих її наслідків. У режимі надзвичайної ситуації: організація захисту персоналу і території; переміщення оперативних груп у район виникнення НС; організація роботи щодо забезпечення зв'язку для місцевих органів виконавчої влади, членів комісії ТЕБ та НС, забезпечення зв'язку для взаємодії між виконавцями аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт із залученням необхідних сил і засобів; організація робіт, спрямованих на забезпечення сталого функціонування об'єктів економіки та об'єктів першочергового життєзабезпечення постраждалого населення; здійснення постійного контролю за станом довкілля на території, що зазнала впливу наслідків НС, обстановкою на аварійних об'єктах і прилеглий до неї території; інформування вищих органів управління щодо рівня НС та вжитих заходів, пов'язаних з реагуванням на наслідки надзвичайної ситуації, оповіщення населення та надання йому необхідних рекомендацій щодо поведінки в умовах, які склалися. Повідомлення про НС При виникненні на об'єкті, підприємстві або території надзвичайної ситуації або виникненні загрози, перша особа, що це помітила, мусить повідомити усіма доступними засобами (телефоном, по радіостанції, умовними сигналами або особисто) в одну із відповідних служб: пожежну частину, швидку допомогу, відповідну аварійну службу черговому, відділу (відділенню)

внутрішніх справ. Перша інстанція, що отримала повідомлення про НС мусить, по можливості, подати дані про НС відповідно до переліку питань. Оповіщення про НС Після виявлення обстановки відповідні посадові особи або чергові служби, які першими отримали повідомлення, діють відповідно до інструкції на випадок отримання повідомлення про НС, яка розробляється заздалегідь для кожного випадку окремо. При розробці інструкції першочергово планується оповіщення і залучення до виконання обов'язків за призначенням ближніх до місця НС відповідних аварійних та аварійно-рятувальних служб, а потім повідомлення у вищестоящі інстанції. **ЗАКІНЧЕННЯ** Існуюча нормативно-правова база дозволяє визначити організаційні, правові та економічні засади створення і діяльності системи оповіщення та зв'язку, обов'язки, права, гарантії соціального захисту та відповідальність усіх працівників, що є значним фактором у справі цивільного захисту населення. Забезпечення заходів і дій сил ЦЗ – це комплекс заходів, що здійснюються з метою організованого і успішного виконання задач ЦЗ по захисту населення, зниженню збитків і руйнувань в народному господарстві в результаті НС, організації і проведення аварійно-рятувальних і інших невідкладних робіт в зонах ураження і в ході ліквідації наслідків НС. Організація оповіщення та зв'язку є однією з основних задач органів управління ЦЗ і здійснюється на основі рішень керівників ЦЗ об'єкту, району, міста, регіону. Завдання для самостійних занять слухачів: Визначити організаційні, правові та економічні засади створення і діяльності системи оповіщення та зв'язку, обов'язки, права, гарантії соціального захисту та відповідальність працівників.

ВАРІАНТИ ТЕКСТІВ ОПОВІЩЕННЯ Основний спосіб оповіщення населення про дії під час виникнення небезпечних ситуацій – передача повідомлення мережею місцевого радіомовлення (через квартирні і зовнішні гучномовці), а також через місцеві радіомовні станції і по телебаченню. Щоб привернути увагу населення в екстрених випадках перед початком передачі інформації вмикаються сирени, а також інші сигнальні засоби. Сирени і переривчасті гудки засобів оповіщення підприємства і транспортних засобів означають сигнал цивільного захисту «УВАГА ВСІМ!». Почувши його, необхідно негайно вмикати гучномовець, радіо і телеприймач, прослухати повідомлення штабу цивільного захисту. При аварії на хімічно небезпечному об'єкті Увага! Говорить відділ з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення (міста). Громадяни! Сталася аварія на _____ З виливом сильнодіючої отруйної речовини – аміаку. Хмара зараженого повітря поширюється у напрямі селища В зону

хімічного зараження потрапляють _____ і повністю селище _____. Населенню вулиць: _____, _____, - знаходиться в будинках. Провести герметизацію своїх квартир (будинків). Населенню вулиць: _____, _____, - негайно залишити житлові будинки, заклади, підприємства і вийти в район гори _____. Надалі дійте згідно з вказівками управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення. При аварії на атомних енергетичних установках Увага! Говорить управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення району. Громадяни! Сталася аварія на атомній електростанції. В районі станції і населених пунктів о _____ год. _____ очікується випадіння радіоактивних речовин. Населенню цих пунктів знаходиться в житлових будинках. Провести герметизацію житлових приміщень і місць знаходження тварин. Прийняти йодистий препарат. Надалі дійте згідно з вказівками управління з питань надзвичайних ситуацій району. При загрозі землетрусу Увага! Говорить управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення району. Громадяни! У зв'язку з можливим землетрусом вимкніть газ, воду, електрику, погасіть вогонь у печах. Візьміть необхідний одяг, документи, продукти харчування, воду і вийдіть на вулицю. Займіть місця подалі від будинків, ліній електропередач. Сповістіть сусідів про одержане повідомлення. Перебуваючи у приміщенні при першому поштовху станьте в дверний (балконний) проріз. При загрозі повені Увага! Говорить управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення району. Громадяни! У зв'язку з підвищенням рівня води у річці _____ очікується підтоплення будинків у районі вулиць _____ і селища _____. Населенню, яке проживає на цих вулицях і в селищі, зібрати необхідні речі, продукти харчування, воду, вимкнути газ і електроенергію і вийти в район гори _____ для реєстрації на збірному евакопункті (школа № _____) і відправлення в безпечні райони. Аналогічні повідомлення будуть передаватися і під час інших аварій і стихійних лих.

4. Закріплення вивченого матеріалу – 5 хв.

5. Підбиття підсумків - 5 хв.: зазначення питань, що потребують підвищеної уваги; оголошення оцінки; відповіді на запитання.

Конспект-лекцію склав:

Оперативний черговий
підполковник служби цивільного захисту

Михайло КУКЛА

«__» _____ 2023 р.